

kiparska razstava

Dijana Iva
Sesartić

gozdovi severa

Kranjska Gora
27. 12. 2013. - 28. 2. 2014.

Gozdovi severa

*V trenutku svoje popolne predanosti
ustvarjanju delamo samo za lastne oči:
če nas pri tem nekdo popolnoma razume,
je to prav gotovo znamenit dogodek*
(Antoine Bourdelle, Kiparstvo i Rodin, Zagreb 1946).

Če sprejmemo izrečeno umetnikovo misel le površno in se vanjo ne poglobimo, se nam ne zdi v skladu z načelom, da je sleherna umetnost kot produkt ustvarjalne želje in moči posameznika, namenjena celotnemu človeštvu in ne le ustvarjalčevim lastnim čutilom. Ko jo je izrekel eden največjih kiparjev Auguste Rodin, je imel pred očmi izključno in samo tisti del ustvarjalnega procesa, pri katerem resnično prav nihče nima vpogleda vanj, razen ustvarjalca samega. To je čas rojevanja umetnine, čas materializacije ideje, ki nam jo umetnik z močjo ustvarjalnega duha posreduje z zunanjimi otipljivimi oblikami. Razkriva nam najpomembnejši trenutek v nastajanju izvirnega umetniškega dela, trenutek božanskega navdih in prvinske povezanosti umetnika s Stvarnikom. Če bomo to Rodinovo misel sprejeli in jo poskušali dojeti s svojimi čutili in čustvi na sebi sprejemljiv način, se nam bo razodela celovita podoba ustvarjalca, ki nam bo za to našo naklonjenost in razumevanje neizmerno hvaležen. Ravno naše sprejemanje in razumevanje umetniškega dela osmisli in opraviči vse umetnikove napore in ustvarjalna prizadevanja. To je brez dvoma največje priznanje, ki ga lahko slehernik izkaže umetnikovemu ustvarjalnemu delu. Nekaj podobnega lahko izluščimo tudi iz sledeče misli, ki jo je kipar Drago Tršar zapisal kot svoj umetniški *credo* ob 50-letnici ustanovitve ALU v Ljubljani: »Kipar je videl goro. Bila je velika in lepa, zato je čutil, da jo mora zase poustvariti, da bo zanj še večja in lepša. Čudež umetnosti je v tem, da so to občutili tudi drugi.« Če smo v lastni izkušnji in zavesti dobili občutek, da nas je umetnikovo delo pripeljalo v svet, ki ga do sedaj nismo poznali in občutili, potem je njegovo ustvarjalno poslanstvo doseglo svoj namen.

Kdo razen kiparke Dijane Ive Sesartić, bi lahko »vedel«, da ima njena skulptura *Igra z zarodkom* »notranje oko« reminiscence, ki je skulpturo obudila v življenje. Neiz-

merno čustvo materinske sreče ob pričakovanju otroka nam je približala v igri volumna in forme in ga predstavila kot resnično hvalnico Radosti. Če smo to dojeli in se nas je skulptura čustveno dotaknila, je to za ustvarjalko znamenit dogodek. Umetnica v svoji pregovorni skromnosti pravi: »Resnično je velik dogodek, če občinstvo mojo umetnost sprejme in dojame,... velik,... za mene največji in ga ponižno pričakujem...vsakič.«

Biti ustvarjalec in biti umetnik je resnično Božji blagoslov. Vse premalo se zavedamo, kako neizmerno pomembni so ljudje, ki so za to poklicani in izbrani ne glede na to, s kakšno zvrstjo umetnosti se ukvarjajo. Njihovo poslanstvo je nenehna hoja po robu, gibljejo se po tanki črti dvoma in opravičenosti lastnega početja. *Slep je, kdor se s petjem ukvarja...* je naš največji pesnik France Prešeren zapisal v svoji znameniti Glosi, Dijana Iva Sesarčič pa dodaja, da je umetnik zmeraj *berač tega sveta*, ki v sebi ponižno nosi ustvarjalni gen kot največjo pokoro v svojem življenju. Vrtoglavo visoka cena, ki jo poznajo le ustvarjalci sami in so jo kljub temu pripravljeni sprejeti in plačati, pa se jim izdatno povrne z radostjo, ki jo v zamenj ponuja svoboda umetniškega izražanja.

V svojem poslanstvu so ustvarjalci izjemni, enkratni in jih z nikomer ne moremo primerjati. Če je življenje okoli nas dostikrat *display of bad taste*, nam ga znajo ravno umetniki polepšati in narediti znosnejšega. Da, ta občutek poznam, od kar vem zase, še zlasti v obdobju odrasčanja, v času neobremenjenega otroštva, ko so me neizmerno očarale knjižne ilustracije, rezljane podobe jaslic in oltarnih svetnikov. Na žalost sem v procesu odrasčanja kmalu spoznal, da sam te spretnosti ne premorem, zato sem pri likovnem pouku nadarjenim sošolcem globoko zavidal njihovo prirojeno spretnost, s katero so ustvarjali podobe iz narave in živalskega sveta kot tudi iz sveta pravljicnih, pustolovskih in filmskih junakov.

Ko sem prvič obiskal Narodno galerijo, kjer sem v živo spoznal moč uma, čustev in ročnih spretnosti teh izjemnih ljudi, umetnikov in ustvarjalcev, ki so zmogli idejo preobraziti v vidno in otipljivo stvaritev, je bil to zame eden nepozabnih in najlepših dni v mojem življenju. In popadla me je neizmerna želja, ne več zavist, temveč le čisto hrepenenje, da bi tudi sam znal in zmogel ustvariti umetnino.

Z vpisom na študij umetnostne zgodovine je postalo vse bistveno drugače. Umetnost se je spremenila v znanost in umetnine so me sedaj učili gledati in presojsati s stali-

šča visokošolskega programa, ki je zajemal kronološke, slogovne, historične, mitološke, biblijske, sakralne ali posvetne in še kakšne drugačne zunanje opredelitve, med tem ko je bilo notranje bistvo ustvarjalčevih umetniških prizadevanj povsem nepomembno. Umetnine so sedaj v mojih očeh postale objekti, ki so vsebovali potrebne podatke, da sem lahko bolj ali manj uspešno opravil predpisane izpite. Prepričanje, da je takšno pojmovanje in takšen pristop k likovni umetnosti edini pravi, se je omajalo in začelo plahneti šele takrat, ko sem prebral knjigo *Ime rože* italijanskega strokovnjaka za srednjeveško zgodovino, Umberta Eca, kjer v njegovem romanu *Villiem iz Baskervilla* velik ljubitelj in poznavalec srednjeveških rokopisov pravi, da so knjige napisane zgolj in samo zato, da jih podvržemo preiskovanju. Ali naj se tudi likovnih umetnin, ali umetnosti na splošno, lotimo s hladnim in brezčutnim seciranjem in jim v nebrzdani želji, da potešimo svojo radovednost, ukrademo dušo. Ustvarjalno delo, ki se nam ponuja kot izvirna in enkratna umetnina, velja sprejeti v celoti in neokrnjeno in se prepustiti njegovemu estetskemu in čustvenemu učinku, neposvečenim pa ne kaže razdirati to, kar je ustvarila umetnikova roka.

Vem, da se podajam v tvegano početje, ko poskušam s priložnostnim besedilom, ki sicer nima namena poglobljeno posegati v likovno-slogovne razčlembe avtoričinih ustvarjalnih prizadevanj, predstaviti kiparko Dijano Ivo Sesartić, ki jo lahko brez dvoma uvrstimo med najvidnejše sodobne hrvaške likovne ustvarjalke. O njenem ustvarjalnem delu in likovnih prizadevanjih imam tako visoko mnenje, da si težko drznem pisati o njej in njeni umetnosti, obenem pa močno dvomim, da bom s tem lahko prispeval kaj bistvenega k njeni prepoznavnosti. Na javni prireditvi, kakršna je otvoritev likovne razstave, občinstvo pričakuje tehtno besedo likovnega kritika ali poznavalca, ki po navadi z razčlembo slogovnih, barvnih, motivnih, simbolnih in še kakšnih drugih likovnih prvin prevzame vlogo posrednika med ustvarjalcem in gledalci. Ob poslušanju teoretičnih razglabljanj se marsikateremu obiskovalcu samo po sebi ponuja vprašanje, ali je to res potrebno, saj lahko sleherni izmed nas odgovor na to vprašanje poišče pri sebi in v skladu z lastnim razumskim in čustvenim dožemanjem umetnino sprejme ali zavrne.

Iz obsežnega opusa *Vse, kar vem o ženski*, ki ga je avtorica začela ustvarjati neposredno po diplomu na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu in ga dopolnjuje in nadgrajuje še sedaj, je za razstavo v Galeriji Radman

v Kranjski Gori izbrala trinajst izvirnih skulptur, odlitih v beli mavec, in temu dodala še sedem reliefov, izdelanih iz pocinkane mreže, ter jih prilagodila razsežnostim razstavnega prostora. Njene osebne stiske so, kot sama pravi, sprožile nastajanje opusa v času, ko se je njen notranji jaz približal kritični točki in dosegel energetsko vrelišče. Sledila je ustvarjalna eksplozija in nastala so izjemna kiparska dela, ki predstavljajo močno in globoko doživet spomin na čas, ko so jo pretresali notranji viharji. Dijana Iva Sesartić se zaveda, da mora, če hoče doživeti katarzo, ta čas in točko, na katero jo je usoda prikovala z globokimi čustvenimi sponami, kljub vsemu pustiti za sabo in stopiti v prihodnost povsem svoja in drugačna.

Z ustvarjalno močjo modelacije in posredovanjem prostorskih razmerij znotraj kompozicij nam kiparka govori o drami človeškega življenja, ki ni le njena, temveč se nanaša na vsa dekleta, žene in matere v vseh časovnih obdobjih in geografskih razmejitvah. Njene izbrane upodobitve ohranjajo potrebno oblikovno prepoznavnost v zadostni meri, da lahko jasno in nedvoumno odsevajo zamisel in vsebino, ki jo želi na kiparski način uresničiti. Zaradi estetskih kriterijev in tehničnih zakonitosti se je odločila, da bodo razstavljena kiparska dela na ogled v odlitkih v belem mavcu kot edinem in najdragocenejšem izvirniku. Površino je zaščitila z belim parafinskim voskom in skulpturam poleg praktične zaščite dodala še estetski značaj, *mavčno zgodbo* pa je kot Hommage posvetila svojemu velikemu vzorniku kiparju, grafiku in risarju, Augusteu Rodinu.

Izbor del je avtorica kot zaključeno celoto poimenovala *Gozdovi severa*, postavitve razstave je zasnovana tako, da osrednja figura *Tantum Eius* (Samo Svoja) predstavlja izhodiščno točko razstavnega koncepta, skladno dopolnjenega z ostalimi ženskimi figurami. Njen nastanek je neposredno povezan z multimedijским dogodkom *Svetovni dan plesa* v Galeriji Zvonimir v Zagrebu, na katerega je bila avtorica še z nekaterimi drugimi stanovskimi kolegi povabljenja k modeliranju plesalk med izvajanjem plesnih točk. Nevsakdanja priložnost je za vse udeležene kiparje pomenila prvovrsten izziv in preizkušnjo, ki so jo lahko uspešno opravili le v kroki maniri s hitrimi in spretnim gnetenjem gline. Za Dijano Ivo Sesartić je ta dogodek predstavljal prelomnico v pojmovanju kiparske forme in prostorskih razsežnosti. Naslov skulpture, ki je nastala po plesnem motivu, se je ponudil sam po sebi, izhajajoč neposredno iz značaja in anatomskih lastnosti plesalke, ki je prisotnim na izviren način s plesom pokazala vrhunske dosežke v umetnosti gibanja telesa.

Kiparkina dela, predstavljena na razstavi, so vsebinsko in oblikovno sorodna. Vse modelacije se povezujejo v naslovne skupine, zastopane s tremi skulpturami. Izhodiščna (avtorica jo je poimenovala ničelna) modelacija je dejansko svojevrsten prototip in predstavlja izvirno zamisel, ostali dve, prva in druga, pa to primarno idejo vsebinsko in oblikovno skladno dopolnjujeta.

Kiparka se ne zapleta v ikonografske zgodbe in daje trenutku ekspresije popolno prednost pred narativnimi podrobnostmi. Atribut (npr.: sova/modrost) se pojavi le, če je neobhoden pri vsebinski opredelitvi. *Modrost* predstavljajo tri skulpture v skupini, kjer ničelna, izhodiščna predstavlja izvirno zamisel, ostali dve, prva in druga, pa sta variaciji na isto temo. Temu načelu sledijo tudi ostale skupine: v skupino *Zarodek* je povezala *Igro z zarodkom* (izvirna, primarna), sledita ji *Zemlja* in *Jajce*; skupino *Gozdovi severa* je predstavila z nizom *Vzlet* (izvirna, primarna), sledita skulpturi *Iskanje* in *Skrita*. Motivno izhodišče je kiparka našla pri treh po večini ovenčanih ženskih aktih, ki izhajajo iz antičnega izročila, po katerem se je zgledovala na svoj specifičen način. Gracije (*gratiae lat.*) so v rimski mitologiji predstavljale skupino treh božanstev, ki poosebljajo ljubezen, ljubkost in mladostno milino, v njihovi domeni pa je bila tudi poezija in likovna umetnost.

Oblikovno in vsebinsko sorodne po tri v skupino povezane skulpture ponazarjajo in v okviru celote simbolizirajo časovna obdobja v življenju sleherne ženske: obdobje zorenja, plodnosti, partnerskega odnosa in materinstva, boleče soočanje s smrtjo, občutki praznine, izguba in ponovno najdenje.

Poleg ženskega akta je v skrbno pretehtan in prečiščen izbor del vključena na simbolni ravni tudi modelacija konja, saj je *ta izjemna žival, ki ni primerljiva z nobeno drugo, neločljivo in usodno povezana s človekom. Konji so krojili usodo posameznikom in pripadnikom malih plemenskih skupnosti tako kot tudi velikih svetovnih imperijev, zato so jih z enako mero čislali in spoštovali preprosti ljudje in nič manj tudi kronane glave. Konji pomembnih vladarjev in slavnih vojskovodij so se zaradi svojih izjemnih lastnosti trajno vpisali v človeško zgodovino* (Chevalier-Gheerbrant, Slovar simbolov, Ljubljana 1993). V tej skupini je izvirna skulptura *Beg*, sledita ji *Zaupanje* in *Lady Godiva*.

Drugi del razstave predstavljajo reliefi kot snovni nosilci kiparkine pripovedi o odnosu med Adamom in Evo, med

moškimi in žensko na splošno, so utrinki osebnih refleksij in razmišljanj, drobni zapisi in izkustvena spoznanja. Pri uresničevanju tega dela razstavnega projekta se je kiparka odločila za uporabo nevsakdanjega materiala, pocinkane kovinske mreže s finim rastrom, ki daje njenim presenetljivo enostavnim, kiparsko pa izjemno prepričljivim, stvaritvam izjemen optični učinek. Relief kot prehodna oblika med kiparstvom in slikarstvom ji omogoča, da po načelih kiparstva povzema način oblikovanja, po slikarskih načelih pa gradi kompozicijo in razporeja prizore.

V svojem ustvarjalnem delu nenehno išče izvirnost in nove kiparske izzive, ki bi jih lahko združila v večjo harmonično kompozicijo, vendar v okviru danih možnosti, ki jih narekuje izbrani material. Cilj svojega ustvarjalnega dela vidi v prostorskih kompozicijah, v težnji priti do bistva ustvarjalnega procesa, ki ji bo omogočil oblikovanje kakovostnega likovnega sporočila z minimalnimi oblikovnimi sredstvi. Vendar v njenem primeru ne gre za oživljanje minimalizma kiparske smeri, ki si je v 60. letih prejšnjega stoletja prizadevala vrniti k jasnim stereometričnim oblikam brez slehernih dodatkov, ki na gledalca učinkujejo z razmerji med materialom, svetlobo in prostorom. Plastični način likovnega izražanja je za Dijano Ivo neločljivo povezan s taktilnostjo, ki med avtorjem in gledalcem vzpostavlja večjo neposrednost v doživljanju umetniške stvaritve, kot nam jo ponuja dvodimenzionalno slikarstvo s svojimi izraznimi možnostmi. Ustvarjalna domišljija Dijane Ive Sesartić je podrejena pravim kiparskim vrednotam in zato njena dela ne »beremo« samo z očmi, doživljamo jih pod prsti z dotikom nagubanih površin, v teži dotika, v kepi mase. V njenih skulpturah nenehno odkrivamo ogromen razpon možnosti, ki jih kiparka v zanosu ustvarjalne domiselnosti oblikuje v otipljive umetniške stvaritve. V njenih likovnih delih ne bomo opazili ali zaznali negotovosti, ki številne likovne ustvarjalce sili v podrejanje trenutnim modnim in trendovskim usmeritvam, ko poskušajo s sočasno aktualno naravnostjo bolj ali manj prikriti ustvarjalno blokado in pomanjkanje ustvarjalne izvirnosti.

Objektivna dejstva (namembnost, material, tehnika) kot tudi njena subjektivna nagnjenja narekujejo izvedbo načrtovane zasnove. Kiparka že v osnutku določi in izbere material, v katerem bo uresničila svojo zamisel, pravzaprav v tem materialu *misli in razmišlja*, zato izbira ustreznega materiala ni obrobne ali postranskega značaja. Kiparska dela Dijane Ive Sesartić odlikujejo natančna in dosledna izvedba, sistematičnost in prizadevanje za

tehnično popolnost. Zato njena umetniška snovanja poleg likovnoizraznih kakovosti vsebujejo tudi veliko mero očem prijetne estetike. Že samo ta kratek in zato nujno nepopoln prikaz njenega ustvarjalnega prizadevanja nas povsem prepriča, da gre za inovativno, interdisciplinarno razgledano, kritično in metodološko osveščeno raziskovalko, ki dobesedno hlepi po novih spoznanjih in izkušnjah, pridobljenih v zahtevnih raziskovalnih okoljih.

Pri tem ohranja treznost in preudarnost, kjer ni prostora za neobzdrano vehementnost, saj se po značaju preprosta in skromna globoko zaveda, da je – ne glede na vse slogovne posebnosti pri najizrazitejših in aktualnih likovnih dosežkih – pomembna edino kakovost, ki jo zmore le avtor kot celostna ustvarjalna osebnost. V moderni, sodobni ali kakor koli že naslavljamo likovno umetnost našega časa, je vse preveč slepil in prevar, saj nekaj likovnega smisla in podjetnosti posamezniku omogoča *ustvarjalnost*, po kateri hlepimo in se ji klanjamo, resnično ustvarjalno delo, ki postane umetnina in dobi trajno vrednost, pa nemalokrat z neznosno lahkonostjo prezremo. In ravno takšno ustvarjalno delo ni le nazorna razlaga ali pojasnilo ustvarjalčevih misli in idej, temveč k popolnosti se nagibajoč zunanji izraz njenega doživljanja in pojmovanja sveta, ki ga ustvarjalni človek večinoma dojema nekonvencionalno in po svoje. Taki

ljudje – in mednje brez dvoma sodi Dijana Iva Sesartić – se od ostalih razlikuje po izjemni sposobnosti izražanja in posredovanja lastnih posebnih zaznav. Vendar pa ustvarjalnost ni le sposobnost izražanja, marveč je predvsem zapleten razvoj postopnega sproščanja notranjih osebnostnih zavor. Nekdo, ki ima sposobnost izražanja, še ni nujno ustvarjalna osebnost, saj ta sposobnost ne more nadomestiti védenja in izkušenj, ki so potrebne za izpeljavo in uresničitev načrtovane zamisli. Ustvarjanje je že od pradavnine bilo in vedno bo dejanje upora in hkrati podvig znanja.

Umetnica vseskozi razmišlja in dela. Z intelektualno močjo ustvarja zamisli, ki jih z izjemno tehnološko spretnostjo uresničuje, materializira. Je likovna ustvarjalka, ki poseduje moč, da hodi pred časom, in je izjemno tankočutna in angažirana, ko je v vlogi socialnega glasnika, zna biti lirik v erotiki, pa tudi romantičen sanjač in svojevrsten mislec.

Posledic svojega ustvarjanja nikakor ne pojmuje kot zgolj estetsko kategorijo, saj samo dejanje ustvarjanja doživlja kot fizično in duševno nujnost. Nezmotljiva kompozicija, forma in vsebina so osnovne sestavine njenih del, kjer je oblika podrejena celoti in celota doživetju, ki nam ga kiparka posreduje kot uravnotežen in skladen odnos med izbranim motivom in načinom kiparske interpretacije.

Adam i Eva v rajskem vrtu, 120 x 80 cm

Modrost - ničelna, 56 x 50 x 37 cm

< Minerva, 71 x 53 x 51 cm

Venera-Zemlja, 67 x 23 x 26 cm

Vzlet, 70 x 39 x 27cm

Iskanje, 50 x 37 x 27 cm

Skrita, 39 x 30 x 28 cm

Igra z zarodkom, 81 x 38 x 27 cm

From the rich and expansive opus entitled *All I Know about a Woman* that the author started to create after having graduated from the ALU in Zagreb, and which is being constantly complemented and upgraded even now, she has selected thirteen unique sculptures moulded from white marble, having added seven reliefs, made from galvanized net which have been adapted to the expanses of the showroom. Her personal tribulations had, in her own words, caused the creation of the aforementioned opus at a time when her inner self had reached a critical point, reaching the energy of boiling point. This was followed by a creative explosion and thus the magnificent statuary works were created, representing the strong and deeply-experienced memory of the time when she was rocked by her inner tempests. Dijana Iva Sesartić is aware that she must, if she wants to experience the catharsis, leave the time and point during which destiny forged her with deep emotional bonds behind her in spite of everything and step into the future in her own unique and original way.

With the creative force of the modelation and with the intervention of the spatial relationships within the compositions themselves, the sculpturess tells us the story about the drama of human life, which is not unique to herself but relates to every girl, woman and wife in all periods of time and geographical divisions. Her chosen depictions keep the required formal recognition in adequate measure so that they can clearly and unambiguously reflect the idea and contents, which she wishes to realise in a sculptural way. Due to the aesthetic criteria and technical rules, she has decided to display her sculptural creations in casts in white marble as the only and the most precious original. She has protected the surface with white paraffin wax, thus also adding to the sculptures, in addition to practical protection, aesthetic character, while the *plaster story* as the Hommage has been dedicated to her great inspiration and paragon, to the sculptor, graphic artist and painter, Auguste Rodin.

She has called the selection of works as a complete whole *The Forests of the North*, while the setting up of the exhibiton is based in such a way that the central figure *Tantum Eius (Independent Her/Her Own Self)* represents the starting point of the exhibition concept, congruently complemented with other feminine figures. Its creation is indirectly connected with the multimedia event World Dance Day in the Zvonimir Gallery, Zagreb, to which the author herself, together with some other professional

colleagues, was invited in order to model the women dancers while they were performing. This unusual experience meant, for all the sculptors, a unique challenge and test, which could be successfully passed only by using the rough sketch method with fast and skilful moulding. For Dijana Iva Sesartić this event represented a turning point in the understanding of the sculptural form and spatial dimensions. Modelations are connected into title groups, represented with three sculptures. The initial (the author has called it the zero one) modelation is basically a unique prototype, representing her unique idea, while the other two, the first and the second, complement it congruently in a formal and substantial way. The sculpturess has found the motive starting point in the antique tradition with three daughters (Lat. *Gratiae*), personifying love, grace and youthful gentleness, and, within their domain, also poetry and beaux art.

The sculptures, which are formally and substantially related by three connected into a group, represent and, within the framework of the whole, symbolize the time periods in the life of every woman: the period of maturing, fecundity, partner relationship and motherhood, painful confrontation with death, the feeling of emptiness, loss and a new awareness.

Beside the woman's act, the modelation of a horse, as part of a carefully selected and thought out selection, is also included at a symbolic level, *as this graceful animal, which cannot be compared to any other, is inseparably and fatally connected with man* (Chevalier-Gheerbrant, Slovar simbolov, Ljubljana 1993). In this group, the most original sculpture is *Escape*, followed by *Trust* and *Lady Godiva*.

The second part of the exhibition is represented by reliefs as the material bearers of the sculpturess's narrative regarding the relationship between Adam and Eve, and between man and woman in general,. However, they can also be understood as the aphorisms of personal reflections and deliberations, as small notes and empiric realizations. During the realization of this part of the exhibition project, the sculpturess has opted to use an unusual material, namely, galvanized steel net with a fine raster, which gives to her surprisingly simple, and yet from a sculptural point of view, extremely convincing, creations an outstanding optical effect. The relief as a transitory form between sculpting and painting thus enables her, by following the rules of sculpting, to

take the form of sculpting, and while following painting principles, she can build the composition and arrange the scenes.

In her creative opus, she thus constantly looks for originality and new sculpting challenges, which can be united into a bigger harmonic composition but within the framework of given options dictated by the chosen material. She sees the goal of her creative work in spatial compositions, in the tendency to reach the essence of the creative process, which will then enable her to create a quality artistic message by using minimal formative means. The plastic method of artistic expression is for Dijana Iva inseparably connected with tactility, which creates greater indirectness in experiencing the artistic creation between the author and the viewer, as opposed to the two-dimensional painting with its expressive possibilities.

Dijana Iva Sesartić's creative imagination is subordinate to true sculptural values and that is why we do not read her works with our eyes only, but we experience them under the fingertips by touching the folded surfaces, in the weight of the touch, in the texture of the mass. The sculptress herself, in her rough draft, defines and cho-

oses the material, in which she is going to realize her idea, or in other words she thinks and reflects in this material, and due to this the choice of the material is not of a secondary or marginal importance. Her sculptural works are distinguished by their precise and consistent execution, which beside the artistic expressive qualities also include a great deal of visually agreeable aesthetics. Even this brief and consequently incomplete display of her artistic endeavour totally convinces us that we are talking about a highly innovative, interdisciplinary well – versed, critical and methodologically conscious explorer, who literally craves for new realizations and experiences, gathered in demanding research environments. In the world of the beaux arts of today, there are far too many tricks and illusions, as even a tiny amount of artistic sense and enterprise can enable an individual a sort of quasi-creativity, analogous to the emperor's new clothes, whereas real creative work, which is in fact a true work of art and will gain lasting value in time, is more often than not overlooked with unbearable lightness. This will not happen to us if we realize that creativity since pre-historic times has been, and will always remain, an act of rebellion and at the same time the achievement of knowledge.

Iz širokog opusa *Sve što znam o ženi*, kojega je autorica započela stvarati neposredno nakon diplomskog rada na ALU u Zagrebu i kojeg dopunjuje i nadograđuje još i danas, izabrala je trinaest originalnih skulptura u bijelom gipsu i tome dodala još sedam reljefa izrađenih iz pocinčane mreže, koje je prilagodila dimenzijama izložbenog prostora. Njezine osobne dileme, kako što sama kaže, izazvale su nastajanje opusa u vremenu kada se njezin unutarnji ja približio točki stvaralačkog vrelišta. Slijedila je eksplozija stvaralaštva te su nastali izuzetni kiparski radovi koji predstavljaju jaku i duboku uspomenu na vrijeme u kojem su je potresale unutarnje oluje.

Dijana Iva Sesartić je svjesna da mora, želi li doživjeti katarzu, to vrijeme i točku na koju je sudbinom prikovana dubokim osjećajnim sponama, ostaviti iza sebe i stupiti u budućnost potpuno svoja i drugačija.

Sa stvaralačkom snagom modelacije i posredovanjem volumena i forme unutar kiparske kompozicija, kiparica nam govori o drami ljudskog života, koja nije samo njezina osobna, već se odnosi na djevojke, žene i majke u svim vremenskim razdobljima i prostorima. Njezini izabrani radovi koji su dovoljno oblikovno prepoznatljivi šalju nam jasnu i nedvosmislenu poruku o ideji i sadržaju koje želi kiparski oblikovati. Zbog estetskih kriterija i tehničkih zakonitosti, odlučila je da će izložena kiparska djela biti u odljevima iz bijeloga gipsa koji je za modelaciju izvorni i najdragocjeniji materijal. Površinu je zaštitila bijelim parafinskim voskom koji je skulpturama pored zaštite dodao i estetsku komponentu. Priču u gipsu je kao *Hommage* posvetila svom velikom idolu kiparu, grafičaru i crtaču Augustu Rodinu.

Odabir radova autorica je kao zaključenu cjelinu nazvala *Šume sjevera*.

Postav izložbe zamišljen je da središnja figura *Tantum Eius* (Samo svoja) predstavlja polazišnu točku izložbenog koncepta skladno dopunjenu ostalim tematskim figuracijama.

Njen nastanak, neposredno je povezan sa multimedijским događajem Svjetski dan plesa, u galeriji Zvonimir u Zagrebu, gdje je autorica uz još nekoliko kipara pozvana modelirati plesačice tijekom izvođenja plesnih točaka. To je bila nesvakidašnja prilika za kipare koji su sudjelovali, te je pružila jedinstveni im izazov oprobati se u kroki maniri, brzim i spretnim modeliranjem gline.

Za Dijanu Ivu Sesartić taj je događaj predstavljao pre-

kretnicu u poimanju kiparske forme i prostornih kompozicija.

Modelacije se međusobno povezuju u grupe po tri skulpture. Središnja, autorica ju je nazvala *Nulta*, modelacija je zapravo svojstven prototip i predstavlja originalnu zamisao.

Preostale dvije, prva i druga, tu prvobitnu zamisao sadržajno i oblikovno skladno dopunjuju. Idejno motivirana antičkom predajom o tri sestre (*gratiae* lat.) koje predstavljaju ljubav, ljupkost i mladalačku milinu (nevinost, naivnost, svježinu) u njihovoj domeni kiparica je pronašla kao poeziju unutar likovnog i konceptualnog.

Oblikovno i sadržajno srodne, po tri u grupu povezane skulpture, predstavljaju i u cjelokupnom okviru simboliziraju vremenska razdoblja života žene: razdoblje zrenja, plodnosti, partnerskog odnosa i materinstva, bolnog sučeljavanja sa smrću, osjećaja praznine, gubitka i ponovnog pronalaska.

Pored ženskog akta, u promišljeno probran izbor radova, uključena je na simboličkoj razini i modelacija konja. Upravo je ta izuzetna životinja, koja se ne može uspoređivati niti sa jednom drugom, nedvojbeno i sudbonosno povezana sa čovjekom. U istoj skupini je i jedinstvena skulptura *Bijeg*, a slijede ju *Povjerenje* i *Lady Godiva*.

Drugi dio izložbe predstavljaju reljefi kao idejni nosioci kiparičine priče o odnosu Adama i Eve, odnosno muškarca i žene, te ih možemo razumjeti kao treptaje osobnih refleksija i razmišljanja, kao male zapise i iskustvene spoznaje. Kod realizacije toga dijela izložbenog projekta, kiparica se odlučila za upotrebu nesvakidašnjeg materijala, pocinčane metalne mreže sa finim rasterom, koji daje njezinim, iznenađujuće jednostavnim, a kiparsko jako uvjerljivim radovima jedinstveni optički doživljaj. Reljef kao prijelazni oblik između kiparstva i slikarstva omogućava joj da oblikuje, po načelima kiparstva, a istovremeno gradi kompoziciju i raspoređuje prizore po načelima slikarstva.

U svom stvaralačkom radu neprestano traži originalnost i nove kiparske izazove, kako bi ih harmonično spojila u veću kompoziciju, a sve u okviru pruženih mogućnosti koje joj nameće odabrani materijal. Cilj stvaralačkog rada kiparica vidi u prostornim kompozicijama, težeći doći do bitka stvaralačkog procesa izričajem kvalitetne likovne poruke jasnim sredstvima oblikovanja.

Plastični način likovnog izražavanja za Dijanu Ivu je ne-

odvojivo povezana sa taktilnošću koja između autora i gledateljstva stvara veću neposrednost u doživljavanju umjetničkog djela za razliku od dvodimenzionalnog slikarstva i njegovih izražajnih mogućnosti. Stvaralačka mašta Dijane Ive Sesartić podređena je pravim kiparskim vrijednostima i zato njezine radove ne čitamo samo očima, već ih doživljavamo pod prstima, dodirom naboranih površina, u težini dodira, u grudvi mase.

Kiparica već u osnovi odredi i izabere materijal u kojem će ostvariti svoju ideju. Ona već u kiparskom materijalu misli i razmišlja, stoga odabir odgovarajućeg materijala nije manje važan ili sekundarnog značenja.

Njene kiparske radove odlikuju preciznost i dosljednost kod izrade, koja pored likovno izražajnih kvaliteta, sadrži i veliku mjeru očima prijatne estetike. Već samo ovaj kratki i zato nužno nepotpun prikaz stvaralačkog

stremljenja Dijane Ive Sesartić, posve nas uvjerava, kako se radi o inovativnoj, interdisciplinarnoj, kritički i metodički osviještenoj, istraživački orijentiranoj umjetnici koja strebi za novim spoznajama i iskustvima stečenim u zahtjevnim istraživačkim kiparskim projektima.

U svijetu likovne umjetnosti današnjega vremena ima previše bacanja pijeska u oči i raznih drugih prijevara, čime je sa malo smisla za likovnost i poduzetništva pojedinca, omogućeno pseudo stvaralaštvo analogno *carevom novom ruhu*.

Istinski stvaralački rad, koji je umjetnost i koji će vremenom dobiti trajnu vrijednost, nerijetko i s lakoćom prezremo. To nam se neće događati razumijemo li da je stvaralaštvo od pamtivijeka bilo i biti će izraz bunta, a ujedno i podvig znanja.

Beg, 95 x 59 x 43 cm

Dijana Iva Sesartić

je rojena v Zagrebu kjer je končala osnovno in visoko šolo.

Študirala je na umetniških akademijah v Sarajevu in Pragi.

Na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu je diplomirala pri profesorju Stanku Jančiču.

Med študijem je živela v Stuttgartu, Rimu in Firencah.

Dijana Iva Sesartić je avtorica številnih javnih spomenikov med katerimi posebej izstopajo:

Angel Rafael- Vranjic pri Solinu, bron

Spomenik branilcev domovinske vojske – Voljak, v Solinu, delo v kamnu

Doprsni kip hrvaškemu predsedniku dr. Franju Tuđmanu v Solinu in v Tribunju, bron

Sv. Nikolaj, zaščitnik mornarjev in potnikov, na otoku Hvaru v Soćurju, bron

Ženska z ribami, otok Hvar v Soćurju, delo v kamnu

Vratna krila za portal cerkve Lurške Matere Božje, v Bijelom Viru, Metkovići, bron

Pet kamnitih monolitov, štirje v Solinu, eden v Dugom Ratu

Doprsni kip Marka Marulića, očeta hrvaške književnosti, Split, bron

Doprsni kip nadškofa Frana Franića, Rim. in še mnogi drugi.

Samostojno razstavlja že od leta 1996, sodelovala pa je tudi na mnogih skupinskih razstavah.

Od leta 1996 je članica HDLU-ja v Zagrebu, od leta 1998 pa članica HULU-ja v Splitu, članica Matice Hrvatske je postala leta 2009, članica HZSU-ja pa leta 2011.

Avtorica o sebi

Veliko delam in rada eksperimentiram v različnih materialih čeprav se najraje izražam z modelacijami v glini in v klasičnih kiparskih materialih. Blizu mi je sodobna vizualna umetnost in komunikacija, ki jo z veseljem raziskujem. Vzglede in vzore iščem v zgodovini, v njeni dediščini, v naravi in pri tistih umetnikih, ki so v duhu resnice delali in ustvarjali...

Kiparstvo sem vzljubila že v rani mladosti, dolgi sprehodih pod Mirogojskimi arkadami in številni zagrebski spomeniki so mojemu rosnemu otroštvu vtisnili neizbrisen pečat...

...Živim v Solinu

V mislih se vračam nazaj v svoje podnebje in v svoj način mišljenja in čustvovanja...vendar pa tu kjer sem, me vse navdihuje z neko novo močjo. Takšno, mitsko čvrsto, ki jo najdemo v ljudskem izročilu.

Izdal in založil
Galerija Radman

Urednik
Ivica Radman

Postavitev razstave
Dijana Iva Sesartić
Ivica Radman

Avtor predgovora
Jožef Matijević

Jezikovni pregled
Peter Štefančič

Angleški prevod
Yurena Novo mesto d.o.o

Tehnično tehnološka podpora
kiparskega projekta
Goran Balić

Oblikovanje
Neven Marin

Fotografije
Goran Jeličić

Priprava in tisk
Dalmacija papir-Split

Za založbo
Ivica Radman

Naklada
500 izvodov

Borovška cesta 48
4280 Kranjska Gora
www.radman.si
radman.ivica@siol.net
GMS + 386 (0) 41 790 292
Tel: +386 (0) 4 58 81 014